

ՏՆՕՐԻՆ-ԽՄԱՆԱԳՐԱԳԻՏՈՒՄ
Z. ՄԱՄՈՒՐԻԱՆ

ԲԱՇԽԱՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գրքեր	700 դր.
Կեցածեսայ	850
Պատմական	200
Ֆիզիկական և քիմիական	2 անգլ. անգլ.
Ֆիզիկական	7 անգլ.

Բաժանորդագրություն կ'սկսվի
ամեն ամս 1 և 15-ին

100 ՓԱՐԱ

Fondateur
M. MAMOURIAN
Directeur-Rédacteur en chef
H. MAMOURIAN
„Arévélian Mamoul,“
JOURNAL ARMÉNIEN
QUOTIDIEN

Օրաթերթ ազգային եւ քաղաքական

100 ՓԱՐԱ

ՊՈԼՍԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

(Մեր խմբագրությանը)

Կ. Պոլիս, 4 Յունիս 1921

Վերջին անգամ Համագումար ժողովի անցուցած որոշումները քաղաքական հարցերի վերաբերյալ Անկէ մինչեւ այսօր Համագումար երկու նիստ ևս գումարեց, մին անցեալը և միւսը ուրբաթ օրը:

Առաջին ներկայիցս թիւ բաւականաչափ չէր, իսկ երկրորդին թիւ ներկայիցս թիւ բաւականաչափ, սակայն ժողովին մէջ հակադրութիւն անհամապատասխան էր, ինչպէս պատմեցին բոլոր երեսփոխանները:

Արդէն յայտնի է թէ Համագումարը ընտրած էր յանձնաժողով մը որ պաշտօն ունէր ծրագիր մը ներկայացնելու, արդի կացութեան պահանջներուն համաձայն Ահա այդ ծրագիրը արդէն կազմուած բերուած էր ժողովին և ասոր շուրջն է որ երկու նիստ ամբողջով կարծիքներու փոխանակութիւն մը տեղի կ'ունենայ և դեռ երկուստեք թիւներ մը հասնել կարելի չէ եղած, վասնզի մասնաւոր ջանք կը տրուի խնդիրը երկարաձգելու և կարելի եղածին չափ յապաղեցնելու համար:

Դաշնակցութիւնը իր գերազանց ճիշդ կը թափէ ոտքի նոր կռուան մը ստեղծելու համար և կ'ուզէ նոր խնդիրներ հանելով մտայնել տալ իր սխալները և իր պատասխանատուութիւնները:

Ռուսահայ և Թրքահայ նոր խնդիր մը հիմա հրապարակ նետուած է անոնց կողմէն զետեղեալ կերպով և այն մարզիկը որ իրենց գոյութիւնը պաշտպանելու համար կ'ապաւորուի զիր մը կատարած են իմա ինքզինքնուն տալ սկսած են միտքանքի ու համեմատողի գերազանց վերաբերում խաբելու համար ժողովուրդը և զայն քննարկելով նոր կրթականներ ու դասեր պատրաստելու համար ազգին դէմ, որ իրենց աղէտալի քաղաքականութեան տխուր հետեւանքները կը կրէ հիմա:

Ամէն կողմ շարժելու կան թէ Պ. Ահարոնեանի գլխաւորութեամբ Բարիքի մէջ կառավարութիւն մը կազմուի որ ծրագիր կը մշակուի Այս ծրագիրը՝ որ իսկական զուտ մըն է, օրինակ նպատակ ունի եթէ ոչ Դաշնակցութեան լուծը բռնի հարկադրել հայ Ազգին վրայ որուն մէջ այլևս այս կուսակցութիւնը ունի իրական ու հաստատուն տեղ մը յանդիման իրաւունք չունի:

Պ. Ահարոնեան — կամ ուրիշ բառով Դաշնակցութիւնը — հիմնելու համար եւրոպայի մէջ չկող կառավարութիւն մը պէտք է հիմնուած կամ թիւսով ընդ մոգովուրդի մը վրայ որ իր մեծամասնութեամբ պէտք է Դաշնակցական ըլլայ, մինչ այսօր աշխարհի և ոչ մէկ մասին մէջ Դաշնակցութեան հասակի գոյութեամբ մնաց:

Երևան ու Կովկաս, որուն Դաշնակցական ըլլալը կը պնդէին երբեմն, ինչպէս զէպքերը ցոյց տուին, գումարեց և զղուած Դաշնակցական Խեմբէն, զոր կարաց նիտուած է պրիւլէի ուսուցիչ և անոնց համախոհ հայերու գիրքը և զոր է իր նոր վարչութիւնէն:

Իսկ այդ սահմաններէն դուրս Դաշնակցութիւնը ոչ մէկ տեղ ունի մեծամասնութիւն:

Պ. Ահարոնեան, որ Բարիքի մէջ կատարած է տխուր դեր մը հանդէպ Թրքահայութեան ներկայացուցիչին և հանդէպ անոր դատին, որ անհաշտ և աշխարհիկ ուղղութեան ներկայացուցիչն էր, զամ Երևանի կառավարութեան որ ազգին ճակատագրին հետ խաղացած է իր անհատական փառասիրութեանցը ու սին պիտանքներու համար, որ Հայ հանրապետութեան յետին պաշտօնեային օրինակ հանդիսացած է պաշտօնը շահագործելու, և որ վերջապէս իր էթնիկներով ընդհանուր զղումը ու տանելութեան առարկայ եղած է, կարելի չէ որ կարենայ իբր ընդհ. ազգին ներկայացուցիչը ներկայանալ Եւրոպայի, երբ իրեն այդ հանգամանքը ճանչցող հայերու սակաւթիւ խումբէ մը զատ ոչ ոք կայ մէջուր:

Պ. Ահարոնեան այլևս իբր ներկայացուցիչ ալ գոյութեան իրաւունք չունի, վասնզի պոլիւլիթիկապետութիւնը ինչպէս բոլոր արտասահմանեան ներկայացուցիչները նոյնպէս նաև Բարիքի պատուիրակութիւնը պաշտօնակալը:

Նոյնիսկ ըսողներ կան թէ պոլիւլիթիկան յեղաշրջուէն առաջ արդէն Պ. Օհանջանեանի գահիճը ներշնչուելով Պ. Պատրիսիանի արտասահմանեան տարած տպաւորութիւններէն և անոր թելադրանքներէն, արտասահմանի հայոց մէջ Ահարոնեանի պատճառով առաջացած երկպառակութեանց վերջ տալու և Հայաստանի հանրապետութեան սպառնալու համար Եւրոպայի և Ամերիկայի հայութեան համակրանքը, որչափ էր Պ. Ահարոնեանի յետ կոչումը և այս որոշումն ալ իրեն հարողքած էր, զինքը անմիջապէս Երևան հրաւիրելով:

Նոյնիսկ հաւատարմներ կան թէ Պ. Ահարոնեան այս հրամանը ստանալէ յետոյ շատ խնամով ծածկած է և իրեն քով գտնուող բոթով Աստուածատուր Պաշտպանեանը անմիջապէս զէպի Երևան ճամբայ հանած է, համոզելու համար Երևանի գահիճը որ ի պաշտօնին մէջ վերահաստատուի: Բոթով Պաշտպանեան հիմա հոս կը գտնուի և չինք կարծեմ որ Երևան երթայ, վասնզի իրեն մինչև Երևան հասնելը արդէն հոն կատարուած էր փոփոխութիւն մը որ օրքան Պ. Ահարոնեանի նոյնքան իրեն համար շատ «բարիքոյս» չէր:

Պ. Ահարոնեանի տեղ ուրիշ մը իբր շարժախաղ և բարոյապէս մահացի ոք, անմիջապէս պիտի փութար հրաժարել և նոյնիսկ քաղաքական ասպարէզէ քաշուի, վասնզի իկտիքի գիւտնապէտը Հայաստանի Հանրապետութեան արաքին քաղաքականութեան ձախողեալին գլխաւոր և գրեթէ միակ պատասխանատուն է: Ինքն է որ Հայաստանի գիւտնապետական և հիւպատոսական մարմինը կազմած է արտասահմանի մէջ և մենք գիտենք թէ անոնք ինչպէս խնամակարան և ազլ պատու հաշիւներու վրայ հիմնուած էին, անտեսելով ազգին գերագոյն շահերը:

Սակայն Պ. Ահարոնեան որ զուրկ ըլլալ կը թուի սովորական մահկանանքով երբ յատուկ կարգ մը զգացումներէն — իբր արտասովոր մէկը անշուշտ — կ'ըսուի թէ բնաւ տրամադիր չէ իր գիւրքը ձգելու և ընդհակառակը՝ արդէն վարել սկսած է անպատասխանատու և անհատական սեպական քաղաքականութիւն մը, Բարիքէն հրահանգներ տալով Հայաստանի գիւտնապետական ներկայացուցիչներուն, շարունակել իրենց պաշտօնը, առանց ուղղորդութեան առնելու Երևանի կառավարական փոփոխութիւնը:

Այս կեցողով Պ. Ահարոնեան կը ջանայ ստեղծել մակարոններու խումբ մը որոնք իրենց տիտղոսներով պիտի ծառայեն ժողովուրդին վրայ և առաջնութեամբ գոյութեան իրաւունք ունենալու պիտի շարունակեն իրենց պաշտօնը:

Այս պիտի ըլլայ միջնորդութիւն մը Պ. Ահարոնեանի համար որ պիտի մնայ դարձեալ արտասահմանին մէջ և գործի վրայ և պիտի շահագործէ իր գիրքը:

Ասիկա նպատաւոր շարժում մըն է նաև իր կուսակցութեան համար որ անիլ գործի վրայ երեւալ ուղած է միշտ քան թէ ըլլալ իրապէս գործին վրայ:

Անոնց համար խտր չկայ նպատակներու մէջ, Երբ հողը Ռուսահայաստանի մէջ նպատաւոր է իրենց համար, անոր է որ կը կառնին և նոյնիսկ ի վնաս Թրքահայութեան, իսկ երբ Թուրքիոյ մէջ սպարէզ կը գտնուին, հոս ալ անվարան կը դուռնու առահայուն դէմ:

Տակաւին թարմ է միտքերու մէջ թէ ինչպէս 1908էն յետոյ Կ. Պոլիս թափեցան անոնք և հոս ոտքի կը առնեն մը չինք յետոյ, ինչպէս վերադարձին Ռուսահայութեան շահերը, նոյնիսկ անոնց ֆիզիքական գոյութիւնը, հոս հետեւէն Զաքիյին գէմ պայքար բանալով:

Ընդհ. պատերազմին սկիզբը երբ Ռուս նեղ քաղաքականութիւնը կրկին շոյել սկսաւ գրեթէ, դարձեալ նետուեցան անոր ծոցը և կամաւորական զուեղորու կազմութեամբ վտանգեցին Թրքահայութիւնը:

Ռուսական Հայաստանի սղատագրութեան հայոց իր ծրագիրին և գործունէութեան մէջ չերեւակայող այս կուսակցութիւնը երբ Ռուս սեպականութեան քայքայումէն օգտուելով Երևանի մէջ տեղաւորուեցաւ, անմիջապէս դարձեալ սկսաւ իր շահագործումն ու անմիջապէս ամէն կողմ տարածել սկսաւ թէ այդ կառավարութիւնը ինքն ստեղծած էր, իբր թէ Ռուսական Հայաստանն ալ ունեցած ըլլար իբր նպատակակէտ իր անցեալին մէջ:

Եւ որովհետեւ Երևանը կորիզ դարձնելով է որ Դաշնակցութիւնը կը նստի հարկադրել ինքզինքը բոլոր Հայաստանի վրայ, անիկա դաւաճանեց Թրքահայ գաղութի դէմ, առանց Ռուսական խնդրոյ վերջնական կարգադրութեան սպասելու հռչակելով 28 մայիսի 1919-ի Երևանի իրենց յեռուկէտը նորէն ձեռքէ ելած է և իրենց համար ասպարէզ չկայ հոգ տեղելը կ'ուզեն դարձեալ կուսան մը ունենալ Այդ կուսանը Թրքահայութեան:

ԼԱՅՈՒՆԵՐՆ ՄԱՅՑ

Պարագանի կան, որոնք չափազանց կ'ըղայնուեն մարդասէր պարագան սպասելու պարագան է: Լաւ տրամադրուած, հաճոյքով կ'ուղղուին որ և է ազգային հանգէսի, որպէսզի խոնգարուի չպատճառես, կ'ափաքիս ժամանակէն քիչ առաջ հանդիսավայրը հասնել և կրկին ու կրկին աչքէ կ'անցնես հանգէսի յայտագիրը, որոշեալ ժամը չմոռնալու:

Կ'հասնիս հանդիսավայր, ցանցաբազմութիւն մը, մարդ չկայ, դարձեալ, կարելի՞ բան է, մուտք չկայ, ձրի է և մարդ չըլլայ, ինչ հակառակն պարագայ:

Որոշեալ ժամը կ'անցնի, քառորդ մըն ալ և ահա հանդիսատեսները կը սկսին գոնդազորէն հասնել և լեցնել սրահը, որ արդէն լեցնուած է:

Երկրորդ անպատահութիւնը կ'սկսի, այժմ որ հանդիսատեսը լեցուն է, հանգէսը չսկսի, քանի մը անգամ ժամացոյցը կ'աշխատաւորութիւնը կ'սկսի փոխել, գալուզ կ'ըզլաւ, կարգադրիչներէն միտք կ'հարցնես թէ ինչու չսկսիս հանգէսը, դեռ ժամանակ կայ կ'ապատասխանէ, ժամացոյցները իրարու չեն յարմարիր կամ դեղակատարներէն մին չէ հասած, կ'մտադրես մեկնել, ամեն բան ծուռ ու սխալ կ'տեսնես չորս կողմը, կրկին հարցում, կրկին խուսափողական պատասխան:

Եւ ոհա վերջապէս կ'սկսի հանգէսը իր որչափ ժամէն կէս կամ երեք քառորդ ժամ ետք:

Այս զանցառութեան և գէշ սովորութեան մէջ երկու յանցաւորներ կան, առաջին այն բոլոր կարգադիր յանձնաժողովները, որոնք վարժեցուցած չեն ժողովուրդը իրենց որոշեալ ժամերուն չընելով որ և է հանգէսի բացում և ժողովուրդը որ միշտ որոշեալ ժամէն ուղ կ'հասնի: Բայց աւելի յանցաւոր կ'ըստեմ կարգադիրները, ամենքն ալ այդ սովորութիւնն ունենալով այդպէս վարժեցուցած են ժողովուրդը:

Բարեկամ մը ժամացոյցներու անյարմարութեան և իրարմէ ունեցած տարբերութեան կ'ընդհարէ այս պարագան, բայց ասոր գիւրին միշտը կայ, եթէ նոյնանմանիքը են ճշտապահութեան, չգնեն մէյուկ Զէնիթ ժամացոյց, այդ անպատահութիւններու առաջը առնելու համար:

ԵՍ

Թիւնն է որ իր շահերը պաշտպանելու համար — քանի որ Ռուսահայոց պոլիւլիթիկան յարելով անիկա տարբեր ուղղութիւն մը ստացած է և բնական կերպով միզմէ անդատուած պարտաւորուած է մարմին մը ստեղծելու, որուն մէջ միայն սարգելով է որ Դաշնակցականը կրնան իրենց համար նորէն գործելու ասպարէզ մը գտնուի:

Ասոր համար ամէն ճիշդ կը թափեն որ այդ նոր մարմինին մէջ իրենք ալ մուտք գտնեն:

Համագումարի վերջին երկու նիստերուն մէջ շատ ջանք թափած են Պ. Ահարոնեանի պաշտօնին, շարունակութիւնը պահովելու համար սակայն ինչպէս բացարձակ և զգալի է:

(Շորաւիկներէն կ'ըսուի Դ. Դ. Ե.)

ՆՈՐ ՈՒՂՂՈՒԹԻՒՆ

Երկուշաբթի օր արժանապաշտ պատուով տօնուհոյակ Պողոս Նուպարի ան-
ւան տօնադարձը:

Եկեղեցական արարողութիւն, ժողովրդական հանդէս, վաճառատուններու,
կրթարարներու փառում, զբօսազարդում, վերջապէս ինչ որ պատշաճ էր կա-
տարուհացը, ի յարգանս այդ արժանաւոր մեծ հայուն:

Բայց այս բոլորը կատարելով իզիւր հայութիւնը, իր պարտքը լրացուց
տարին անգամ մը անելով ու պանծացնելով այդ մեծ հայուն անուան օրը,
այլեւ օրէւ պարտականութիւն մը չունի:

Մենք այն կարծիքը չիւնեցինք, երկուշաբթի օրուան հանդիսութիւններէն
թէ իզմիրի հայ ժողովուրդը զգացած է Պողոս Նուպարի ցարդ կատարած մեծ
ծառայութիւնները և համոզում գոյացուցած սոյն կատարելիք շատ աւելի
զժուարի ու կարեւոր առաքելութեան մասին և որոշած այլեւ չմոլորուել ու
չսոսթաքիլ իր միտքը պատրիարք ջանադիր այն մարդիկներուն թունտոր
թելս գործիքներէն որոնք մինչև այսօր խօսքերով և աստիճաններով օրօրե-
ցին զինք, և որոնց անանկութեան ակնհայտ եղանակով ու զմտազգ իրա-
կանութեան ի տես:

Ամենազոքաբեր, ամենապատասխանատու գործը, որու պէտք է մղենք
ամենքս այդ մեծ հայը, նոր պիտի վերականգնուի:

Պողոս Նուպարի վիճակեցաւ դարձեալ պուլս կանգնել կործանուածը՝ վե-
րակուրդելու, փլուզու վտանգին ենթարկուածը՝ նորոգելու և վերջապէս հա-
յուն կորսուելու գոտապարտուած տղատուններէն վերակարգելու:

Բայց այդ դժուար ու տաժանելի գործը վերակենդան, զայն յաջողցնելու և
փափաքուած արդիւնքը ստանալու համար, Պողոս Նուպար կարօտ է ազգին
աջակցութեան, ազգին վստահութեան, որ կրնայ ձեռք բերել ժողովուրդին
միտքէն կամքով:

Այս նպատակին հետապնդման համար ամեն կողմ գտնուած հայ գողութի-
ւերը պէտք է միանան և իրենց հաստատ կամքը յայտնեն, Պողոս Նուպարի
վերակարգման արդիւնքը համար հայկական վտանգեալ դատին՝ թրքահայաստանի
ազատագրութեան փափակ գործը:

Եւր Պողոս Նուպար համոզուի ու ապահովուի թէ միահամուռ հայութիւ-
նը իրեն զօրավիշ դարձած է, բնականաբար իր շուրջ պիտի հաւաքէ անձնը
էքր կարող օժանդակներ, անոնց հետ գործելու և անոնց աջակցութեամբ նոր
ուղղութիւն մը ընդգրկելով վերակենդան իր գիւնադարձական հետադարձման
բը:

Հայութեան առջև ստեղծուած նոր կացութիւնը միակ ելք մը ունի, թըր
քահայաստանի ազատագրութեան համար կարելի ամեն միջոցներու կիրառ-
կամը և գտնուել հետապնդելու համար գիւնադարձական ներքինութիւններու
տեղեակ բարձրագիւր անձնաւորութեան մը՝ այդ նպատակին համար աջակցու-
ելու և ներկայութեան յանձնարարութիւնը:

Պողոս Նուպար միակ անձն է, որ կրնայ ստանձնել այս պաշտօնը և որու
կրնայ վստահել ամբողջ ազգը:

Անոնք որ այդ մեծանձն հայուն դէմ ազատա պայքար մը մղեցին և զայն
զղուեցնելու և հեռացնելու համար, ամեն տեսակ միջոցներ արդարապէս նը-
կատեցին, տեսնեք թէ ինչ տեսակ գիւնադարձութիւն վստահեցան և որպիսի
ազէտալի աղիւնները ձեռք բերուեցան:

Տարակոյս չունինք թէ հանուր հայութիւնը տասը իրազեկ դարձած ճըշ-
մարտութեան, իր վերակենդան միակ ազգակիր եղող Ազգային Պատուիրակու-
թեան պիտի շուրջ պիտի բոլորուի և ոյժ պիտի տայ անոր, հայութեան վի-
ճակուած այժմու տխուր կացութենէն վերելու համար:

Թէ ինչ կերպով կամ ինչ նոր միջոցներով կարելի պիտի ըլլայ զայն
փ կել, առայժմ կարելի չէ այդ մասին որոշապէս կարծիք մը յայտնել: Եւր
զիրը չփազանց կենտոն է և կարօտ լուրջ ուսումնասիրութեան մը: Ընդհա-
նուր կերպով միմիայն կրնանք ըսել, թէ Բարիկ Ազգ, պատուիրակութեան
պաշտօնը չփազանց փափակ ու ծանր է և բնականաբար անոր բոլոր ուշա-
դրութիւնը և ջանքերը պիտի կեդրոնանան թրքահայաստանի դատին վրայ, որ
այնպիսի խնդրոյն հետ սերտօրէն կապուած է և միայն լուծուած պիտի
պարզուի նաև միւսը:

Իսկ թէ ինչ միջոցներ պիտի կիրառուին մէկ կողմէ Համաձայնական
զեռութեանց և միւս կողմէ Ազգերու դաշնակցութեան մօտ, և թէ ինչ նոր
զգային քաղաքականութիւն մը պիտի գծուի՝ անոր յաջողութեան համար,
մօտաւոր ապագան և յոռի գալիք քաղաքական նոր փոփոխութիւնները
ցոյց պիտի տան և նոր ուղեգիծ մը պարզեն:

Առայժմ մեր ընկիւթը, Ազգային Պատուիրակութեան գործիքը դառնալու
կարեւոր պարագային մէջ կ'ամփոփուի, այդ մասին արդէն յառաջ կ'ատարուին
խորհրդակցութիւնները Պուլսի համագումարին մէջ և իզմիրի հայութիւնը ևս
պէտք չէ անտարբեր մնալ և իր ձայնը լսելու ընելու չտատամար:

Պողոս Նուպարի տօնադարձը փոխադրել տնքապահան է, հարկ է միեւնոյն
տեսնել յայտնի ազգին վստահութիւնը այդ անձնուէր հայորդիին և զգացնել
անոր թէ ամբողջ հայութիւնը իր բոլոր յոյսը և ապագայ յաջողութիւնները
կ'կեդրոնացնէ իր և զինք չըջապատող օժանդակներուն վրայ:

Եթէ այս շատ կենսական ու ծանրակշիռ պարագային չյաջողինք ցոյց
տալ ներքին համաձայնութիւն մը, ներքին համերաշխ գործակցութիւն մը,
այլեւ իրաւունք չպիտի ունենանք ճակատագրին մէջի պատրաստելիք անա-
խորժ անկնկալներէն զանգստելու կամ ողբալու:

Հ. Մ.

ՏՆՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

ՊՈԼՈՍ ՆՈՒՊԱՐԻ ՏՆՂԱԳԱՐՁԸ

Եւրշաբթի օր Պողոս Նուպարի
տօնադարձին առթիւ Ս. Ստեփաննոս
եկեղեցիին մէջ հանդիսաւոր պատա-
րագ և գահաբանական աղօթքներ կա-
տարուեցան ի ներկայութեան խուռն
հաւատացեալներուն:

Պատարագիչն էր փեմակիս Առաջ-
նորդ Գիւր Դևոնդ Սոյս. Դուրեան, որ
միա զամայն շատ ցիղիցիլ քարոզով
մը պատկերացուց Պողոս Նուպարի

կատարած մեծ գործը թէ իրեն հիմ-
նադիր Հայկ. Բարեգործական Ընդհ.
Միութեան. թէ իրեն նախագահ
Բարիկ Ազգ. Պատուիրակութեան
նկարագրեց այն աշխատութիւնները
որոնք ի գործ դրած է պատերազմի
չըջանին և հայկական տարագրու-
թեան սակալի օրերուն. զինադարձարի
պահուն և այն ծառայութիւնները
որոնք կ'անկալուէին ազգին կողմէ
այն ախուր օրերուն մէջ:

Արարողութեանց ներկայ էին Ազգ.
պաշտօնական ժողովներու ներկայա-
ցուցիչները, Գաւառ, Ժողովոյ ատե-

նապետ Պ. Դ. Սոյսեան, որ միան-
գումայն Հայկ. Բարեգործական Ընդհ.
Միութեան անգամ է, Նուպարեան
գերգաւառներէն՝ ծանօթ գրագէտ և
և բառագիր Պ. Մ. Նուպար, հելլէն
սպաներ, Յունաց Մետրապոլիտի ներ-
կայացուցիչը և հայութեան ամեն
խառնէ ատուար ժողովուրդ մը:

Միեւնոյն պահուն Բարեգործա-
կանի Ժրջան քարտուղար Պ. Օնիկ
Թաղէտեան փափաքողները կ'արժա-
նադէր Հայկ. Բ. Ը. Մ. անգամ և
անոնց կը բաշխէր Պողոս Նուպարի Հ.
Բ. Ը. Մ. դարդանշանները և քար-
դիրը:

Եկեղեցական արարողութիւնէն յե-
տոյ Առաջնորդարանի մէջ կատար-
ուեցաւ ընդունելութիւն մը ուր հա-
մախքուեցան հաւ ու օտար պաշ-
տօնական մարմինները և որոց փա-
փաքին համեմատ հետեւեալ հոռա-
գիրը խմբագրուելով յանձնուեցաւ
հեռագրատուն:

«Վսեմ Պողոս Նուպար

Բարիկ

«Ձեր Վսեմութեան անուան տօնա-
խմբութեան առթիւ հանդիսաւոր
պատարագ մատուցելու ի ներկայու-
թեան ամբողջ հայ գաղութին, մի-
ջազային սպաներու և Յուն հաս-
րակութեան ներկայացուցիչներուն,
ընկող սրտազին մարմինները Ձեր
խանկազին կենաց արեւ շտախթեան
համար:

«Կը ինչորեք օր ընդմիջք նաև
մեր ջիւղազին շարհաւարութիւնները
և անկեղծ մարթնքները Ձեր ազգ-
գութ գործին կատարեալ յաջողու-
թեան համար:»

Առաջնորդ Ջմիրուիոյ
Հիւնիւն ԵՊ. ԴՈՒՐԻՍԸ

ԶԱՐԹՅՔ Լ. ՄԱՌԻՍԵԱՆ

ՀԱՆԿԵՍԸ

Երկուշաբթի օր կէս օրէ վերջ Հը-
ռիֆս. վարժարանի սրահին մէջ տեղի
ունեցաւ Զարթօնք Լուար. Միութեան
կազմակերպած հանդէսը, ի պատիւ
Հայ ազգ. պատուիրակութեան մեծա-
նուն նախագահ Պողոս Նուպարի:

Գովելի է Զարթօնք միութեան այդ
նախաձեռնութիւնը, որոյ կրցաւ մէկ-
նոյն ատեն յարգանքի և մեծարանքի
արտայայտութիւն մը կատարել մեծ
հայուն, սարքելով գեղարուեստական
չինիւ և գեղեցիկ հանդէս մը:

Հանդէսը բացուեցաւ ազգային
քայրքով, զոր յաւկայս ունկնդրե-
ցին ներկաները: Թիտոյ Պ. Տ. Վար-
դանեան, հակիրճ խօսքերով շնչեց
հանդէսին նպատակը:

Խմբերգի կազմակերպութեան հե-
ծագէտ օգտուեալ հանդիսացած է
մերկիսան վարժարանի «Պոսալ» Մի-
ութեան անդամներէն մասնաւորապէս
Օր. Չաքրեան, որ Պ. Ա. Քէչեճեանի
գեղավարութեամբ գոհացուցիչ տպա-
ւորութիւն մը սփռեց հանդիսական-
ներու վրայ:

Պէտք է խոստովանինք որ հանդէ-
սին ամենափայլուն մասը կազմեց Պ.
Թովմաս Պոյաճեանի հաւերու և ցնցող
ճ. ուր զոր յոյնութեամբ պիտի տանք
յառաջիկային, մեր մասնաւոր խնդ-
րանքին գոհացում տալ խոստացած
ըլլալով յարգելի ճառախօսը:

Պ. Պ. Միւնասեանի և փափաքեան
եղբայրներու նուազը հանդիւ և քաղցր
վարիք մը եղաւ հանդիսականներուն
համար: Իսկ Օր. Վ. Էմիւրեան, իր
նոյնքան քնքուշ արտասանութեամբ
Ռուսահայ մեծ բանաստեղծին հայրե-
նասիրական սրտազեղ՝ զգացումները
թրթռաւ եւ տուաւ մեր հոգիներուն
մէջ վերջին խմբերգն ալ իր նախոր-
դին պէս լաւ էր:

Ի վերջոյ քաղաքս գտնուող և
հանդէսին ներկայ եղող գերասան
Գալֆանեան բեմ հրաւիրուելով քանի
մը խօսք ուղղեց հանդիսականներուն,
որմէ յետոյ Սրբազան Հայրը քանի մը
թելադրութիւններով և պահպանելով
մը փակեց հանդէսը:

ՄԱՆԿԱՄԱՐՏԷԶԻ ՄԷՋ

Երէկ կէսօրին Պաքճեան մանկա-
պարտէզի մէջ տեղի ունեցաւ բարե-
յիշատակ Պ. Պաքճեանի անուան տա-
րեգարծի առթիւ ուսրոնած սիրուն
հանդէսը: Գիւր. Առաջ. Դուրեան
Սրբազան հոգեհանգիստ կատարեց ի
ներկայութեան Պաքճեան գերդաս-
տանի տղամանկներու և ազգ. պաշտօնա-
կան մարմիններու, Հոգեհանգստէն
վերջ (նախապէս որոշուած ծրագրի
համեմատ) բեմ ելան Մանկապարտէզի
փոքրիկներէն, որոնք իրենց սրտառու
արտասանութիւններով նամակաւոր
մարզանքի զանազան պատկերներով
չափազանց զոհ թողին ներկաները:
Ազգ. երկեսն վարժարանաց տեսուչ
Պ. Անդրանիկ կարապետեան կարգաց
մանկավարժական շիտութեան յատուկ
շատ գեղեցիկ արժէքները, որու ամ-
բողջութիւնը պիտի հրաւիրուենք
վարձ Հանդէսը վերջացաւ Գիւր. Դ.
Դուրեան Սրբազանի քաջալերական և
խրատական ճառով, որ վեր հանեց
չինարարութեան բարի ու կրթիչ ազ-
գակները, և իր հայրական օրհնու-
թիւնը տուաւ բոլոր անոնց, որոնք
Պաքճեանի պէս ազգօգուտ գործեր ու-
նին կատարած:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍՈՎԷԹ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Պօլսէն «Թայմ»-ի կը հաղորդեն թէ Հայաստանի մէջ հաստատուած Սօ-
վիէթական կառավարութիւնը շնործ է անհատական ստացուածքները և գը-
րամատուներն ու գործարանները հոշակած է պետական ինչք, Սոյն կառա-
վարութիւնը յայտարարած է սակէ դատ. թէ ինք չի ճանչնար նախորդ կառա-
վարութեան յանձն առած պարտքերը:

Այս ընթացքին տողէ, ամերիկեան նպաստամատուց յանձնարարները հրա-
ման տեսցած է մեկնելու հայկական հողամասէն: Ամերիկեան օդուժեան
կորսուող չափազանց զգալի եղած է Հայ ժողովուրդին: Բայց, Պօլսէն վերջերս
փութացած են ՅՍՎՍՀ-ի պարեն և զգեստ զրկել Երևան:

Ուրիշ հեռագիրներու համաձայն, ռուս երեք գործարժէքներ կեդրոնա-
ցած են Պաքճեանի մէջ:

Հաւանական կը կատարուի որ Սովիէթները աշխատին գրասէլ Վրաստանը:
Արեւիկա գիրք տէր պիտի գործնէ ամբողջ կովկասի, և թոյլ պիտի տայ ի-
րենց որ Պարսկաստանի դէմ իրենց գործողութիւնները աւելի ապահով կեր-
պով կազմակերպեն:

ԳԵՐՄԱՆ ՄՆԱՑԵԱԼ ՊԱՐՏԳԵՐՈՒՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ

Բարիկ թիրթիր կը ծանուցանեն թէ վերջերս տեղի ունեցած, դաշնա-
կեց հատուցմանց գիւններու տնօրէններուն ժողովին մէջ, Պեւլինի փոխա-
րինութեան գիւններն տնօրէնը ծանուցած է թէ, Գերմանիա իր յապաղած
պարտքերը պիտի վճարէ 1928 Յունվար 15էն առաջ:

Մ. ՏԸ ՎԱԼԵՐԱԿ ՊԱՀԱՆՁՈՒՄՆԵՐԸ

Լոնտոնէն կը հաղորդուի թէ, Իրանական Հաւաքակառութեան նախագահ
Մ. տը Վալէրա, յայտարարութիւն մը կը պատրաստէ, որու մէջ պիտի ծանու-
ցանէ թէ, կ'ընդունի բրիտանական կառավարութեան ներկայացուցիչներուն

Եւրոպայի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ Եւրոպայի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ...

Լոնտոնէն կը հաղորդեն նայպէս թէ մա. Եւրոպայի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ...

ԱՆՊԻԼՅ ԵՒ ՍՈՎԻԵՏԵՐԸ

Լոնտոնէն կը տեղեկացնեն թէ սովիէթական կառավարութիւնը փախաբ...

Քրասնոյ Անգլիայէ մեկնած է Մոսկուա վերադառնալու համար, կը հաս...

Լոնտոնէն քանի մը թերթեր կը հաղորդեն թէ Եւրոպայի քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ...

ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ Բ. ԴՐԱՆ ՀԵՏ

Բարիգիտն թերթերու համեմատ, Լոնտոնի և Զոմի կառավարութիւնն...

Թերթերը կ'աւելցնեն թէ դաշնակից կառավարութիւնները ներկայիս թըր...

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

«Փոքիէրա տ'իթալիա» խմբագրականի մը մէջ կ'ըսէ թէ, Բարիգի յառա...

Միւսին թերթերը կը հաստատեն թէ Արեւելքի կացութիւնը և մասնաւորա...

Այս քաղաքականութիւնը կ'աւելցնէ «Փոքիէրա տ'իթալիա» սահմանուած է...

Ֆուսնա. քաղաքական շրջանակները այն կարծիքը ունին, առնուազն մէկ...

ԷԼԷՆԱ ԻՇԽԱՆՈՒՀԻՒՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ռուսիէն գահաժառանգ Շարլ իշխանին և Յունաստանի Էլէնա իշխանու...

Այդպէս պիտի ըլլայ նաև Էլլէն գահաժառանգ իշխանին և Ռուսիայի...

ԳԵՐՄԱՆՈՅ ԶԷՆԸՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆԸ

«Մաթէն» կը տեղեկանայ Պերլինէն «Ժուրնալ Մէնսն» Ռուսի ընկերվա...

ՀԱՅԿԿԶԻՌԻ ԲԱՐՁՐՈՒՄ

Բարիգիտն կը հաղորդուի թէ, Դեպքաններու ժողովը, հանգում գորացնե...

Սակայն և այնպէս, տնոնք որ մօտէն կը հետեին Պուլկարիոյ անցուկա...

ՅԷՆԻԹ

ՅԷՆԻԹ

ZENITH

ԱՇԽԱՏԱՆԻՑ ԶԷՆԻԹԻ ԿԱՐԿԱՆԻՍԵՐ ԴԱՆԻԵԼ ՊԵՏԵՐՍԵՆ ԹԻԻ 13-15

ԶԷՆԻԹԻ այն ժամացոյցն է որ բազմաթիւ մշտականը գատ արժա...

ՀԵԼԼԷՆ Ա. ԶԳ. ՇՈՐԵՆԻՆԻ Լ. Կ.

ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՆՈՒԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԲԻՐԷ-ՆԻԻ-ԵՐԻԲ

Թրանսպարանթիք ԹԷՄԻՍԹՕՔԼԷՍ

Կիտի մեկնի Բիրէաէ 14)27 Յունվար 921 ռուբլի գէպի Նիւ-Եորք

Նոր հսկայ թրանսպարանթիքը «ՎԱՍԻԼԷՎՍ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐՈՎ»

Ռուբլի պիտի մեկնի 27)9 Փետրվարի գէպի Նիի ԵՐԻԲ

Պերճանք արտոգութիւն-հանգստութիւն 300 կարգ Արդ (1 և 2 անկողիննոց

300 կարգ Բ. րգ (2 և 4 անկողիննոց քապիններով)

2000 կարգ Գ. րգ (որոց 500ը բաւին 4 անկողինով)

Ծախուց, տոմսակի ինչպէս նաև այլ տեղեկութեանց համար դիմել ընդհ. գործակալներու

ՃՈՆ ԷԼԻԱՏԷՍ և ԸՆԿ. Բարայէլ 217 Լոթայ Միտհատիաշա

ՄԵԿՆՈՒՄ

ԻԶՄԻՐԷՆ ՈՒՂԱԿԻ ՆԻԻ-ԵՐԻԲ ԹՈՒՍԱԿԷՆ ԿԱՄԱՌՈՐ ՏՈՐՄԻՂ

ՎԼԱՏԻՄԻՐ

Պիտի մեկնի 1921 Յունվար 20ին ռուբլի Նիի-ԵՐԻԲ կ'ընդունի ամեն կարգի ճամբորդներ և ապրանքներ

ԾՄԱԽՈՒԷ

ՆՈՐ ԵՐԿՈՒ ՕԹՕՄՕԳԻԼՆԵՐ ՖՕՐՏ ԲԱՅԱՌԻԿ ԳԻՆԵՐ Դիմել քարափանց վրայ Բ. 38 ԼԱՆ ՌԷՃԻՕ և ԸՆԿ.

Եւրոպական դարմանա ու մ

Նոնցոմիզական, մորթային, գաղղիական ախաի, եւ կառացի հիւանդութեանց մասնագետ

ԲԺԻԵԿ ՏԲԹ ՍՈԿՐԱՏ ԼՈՒԻԶԻՏԻՍ ԳՍԱՄՊ ՕՂԼՈՒ ՓՈՂՈՑ ԹԻԻ 6

Երկար ժամանակ վարժութիւն եւ փորձառութիւն ձեռք բերած է Բարիգի St. Louis, Necker et Broca հիւանդանոցներուն մէջ

Գաղղիական ախաի դարմանումը կը կատարէ Բրոֆէսէօր Էրիկի 606ով եւ 914ով

Դննդագործելու անկարողութեան, սիրմանհոսութեան դէմ ազդու եւ ապահով դարման: Վասէլմանի մէթոտով ըննութիւն սիֆիլիսի ախտահանաչու

Ընդունելութեան ժամեր — Արեւր կ'ընդունուին կ. ա. ժամը 9էն 11. կ. վ. 3էն 6: Իսկ կիները 11էն 12 կ. ա. եւ կամ ժամադրութեամբ:

ՖԷՄԻՆԱ

Նորածնութեանց վաճառատան ՅԷՄԻՆԱԻ տնօրէնութիւնը կը տեղեկացնէ իր պատուարժան յաճախորդներուն որ ՆԵՆՆԻՍԱՆ և ԱՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՍԵՒԱ ԱՅՅԵԼԻԹԻՒՆ ՍԵ ՅԷՄԻՆԱ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ԱՍԵՆԷ ԴԺՈՒՆԱՐԱՅԱՆԵՐ ՊԻՏԻ ԿՐԱՅ ՆԱՄՈՂԵԼ

Table with 2 columns: ԶԷՆԸՆԿԵՑՈՒԹԻՒՆ (Zenith watches) and ԲԱՐՁՐՈՒՄ (Prices). Rows list various watch models and their corresponding prices in rubles.

